

यदि पुनरिदं सर्वतः प्रत्याहृत्य एकस्मिन्नर्थे समाधीयते तदा भवत्येकाग्रमिति, अतो न प्रत्यर्थनियतम् । योऽपि सदृशप्रत्ययप्रवाहेण चित्तमेकाग्रं मन्यते तस्य यदेकाग्रता प्रवाहचित्तस्य धर्मस्तदैकं नास्ति प्रवाहचित्तं क्षणिकत्वाद्, अथ प्रवाहांशस्यैव प्रत्ययस्य धर्मः स सर्वः सदृशप्रत्ययप्रवाहो वा विसदृशप्रत्ययप्रवाहो वा प्रत्यर्थनियतत्वादेकाग्र एवेति विक्षिप्तचित्तानुपपत्तिः । तस्मादेकमनेकार्थमवस्थितं चित्तमिति । यदि च चित्तेनैकेनानन्विताः स्वभावभिन्नाः प्रत्यया जायेरन् अथ कथमन्यप्रत्ययदृष्टस्यान्यः स्मर्त्ता भवेत्, अन्यप्रत्ययोपचितस्य च कर्माशयस्यान्यः प्रत्यय उपभोक्ता भवेत् ? कथंचित् समाधीयमानमप्येतद् गोमयपायसोयं न्यायमाक्षिपति ।

किंच स्वात्मानुभवापङ्गवचित्तस्यान्यत्वे प्राप्नोति, कथं यदहमद्राक्षं तत्स्पृशामि यच्च अस्म्राक्षं तत्पश्यामौति अहमिति प्रत्ययः सर्वस्य प्रत्ययस्य भेदे सति प्रत्ययिन्यभेदेनोपस्थितः, एकप्रत्ययविषयोऽयमभेदात्मा अहमिति प्रत्ययः कथमत्यंतभिन्नेषु चित्तेषु वर्तमानः सामान्यमेकं प्रत्ययिनमाश्रयेत् ? स्वानुभव-
ग्राह्यध्यायमभेदात्माऽहमिति प्रत्ययः, न च प्रत्यक्षस्य माहात्म्यस्यप्रमाणांतरेणाभि-
भूयते, प्रमाणांतरं च प्रत्यक्षवलेनैव व्यवहारं लभते । तस्मादेकमनेकार्थमवस्थितञ्च चित्तम् ॥ ३२ ॥

These distractions which are antagonistic to concentration can be checked by practice and renunciation mentioned before. Of these, the object of practice is summed up by this Sūtra which says that—

**For Their Stoppage (i.e. Of Distractions) Practice Of
(Concentration On) A Single Principle Should
Be Made. 32.**

For the elimination of distractions, the mind should be fixed on one principle (1) for purposes of practice. For those who hold that the mind (2) is nothing but one state limited to one object (A) and is without a substrate—only a momentary impression and thus transitory—, the mind will always be one-pointed, for then there cannot be a distracted or disturbed mind. But the mind becomes one-pointed only when it is